

Elämän korjaajat

TÄMÄ ON NÄYTE KIRJASTA.
OSTA KOKONAINEN KIRJA
OSOITTEESTA www.netn.fi

Matthew B. Crawford

ELÄMÄN KORJAAJAT

Kädentaitojen ja
käytännöllisen ammattityön
ylistys

Suomentaneet
Johan L. Pii & Tuukka Tomperi

niin & näin
Tampere 2012

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Matthew B. Crawford,

Shop Class as Soulcraft: An Inquiry into the Value of Work

© Matthew Crawford, 2009

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with

The Penguin Press, a member of Penguin Group (USA) Inc

SUOMENNOS

© Johan L. Pii, Tuukka Tomperi &

Eurooppalaisen filosofian seura ry

ISBN-NUMERO

978-952-5503-67-8

TAITTO

Susanna Laurola

PAINOTYÖ

Tallinnan kirjapaino-osakeyhtiö,

Tallinna 2012

KUSTANTAJA

Eurooppalaisen filosofian seura ry / *niin & näin*

SISÄLLYS

JOHDANTO	7
1 HYÖDYLLISTEN TAITOJEN LYHYT PUOLUSTUS	16
2 AJATTELUN IRROTTAMINEN TEKEMISESTÄ .	42
3 OMIEN ASIOIDEN HALLITSEMINEN . . .	60
4 MOOTTORIHULLUN KASVATUS	77
5 MOOTTORIHULLUN JATKOKOULUTUS. AMATÖÖRISTÄ AMMATTILAISEKSI . . .	105
6 TOIMISTOKOPIN RISTIRIIDAT	127
7 AJATTELU TEKEMISENÄ	161
LOPPUHUOMAUTUKSIA YHTEISHENGESTÄ JA OMAEHTOISUUDESTA	196
VIITTEET	212

JOHDANTO

Hyvää käytettyä työstökoneetta etsivän kannattaa kääntyä Noel Dempseyn, Virginian Richmondissa toimivan kaupiaan puoleen. Noelin varasto on täynnään metallisorveja, jyrsimiä ja pöytäsavoja. Monet niistä ovat peräisin kouluista. EBay tulvii muita samanlaisia, kouluista poistettuja välineitä. Suurin osa on ajelehtinut käytettyjen tavaroiden markkinoilla viitisentoista vuotta; 1990-luvulla käsityön opetus alkoi jäädä historiaan, koska koulutuksesta vastaavat ryhtyivät valmentamaan oppilaita ”tietotyöläisiksi”.

Työkalujen katoaminen kouluistamme on jälleen yksi askel kohti yleisempää tietämättömyyttä siitä esineiden ja laitteiden maailmasta, jossa edelleen elämme. Viime vuosina on kehittynyt suorastaan kokonainen tekninen kulttuuri, jonka päämääränä on ”kätkeä koneistot”. Sen seurauksena monien arkisten laitteiden toimintaa on mahdotonta tutkia ja ymmärtää. Jos nyt nostaa tiettyjen (etenkin saksalaisten) autojen konepellin, moottori näyttää hiukan siltä hohtavan sileältä kivipaadelta, joka kovasti kiehtoi esi-ihmisiä elokuvan *2001: Avaruusseikkailu* ensimmäisessä kohtauksessa. Konepellin alla on siis toinen konepeite. Tämä arkeemme hivutautuva kätkeytyvyys ilmenee monessa muodossa. Pieniä

kotitalouskoneita koossa pitävät ruuvit vaativat nykyään usein niin outoja ruuvimeisseleitä, ettei niitä löydä juurimistään – ilmeisesti siitä syystä, etteivät uteliaat tai vihastuneet ihmiset voisi tutkiskella laitteen sisuksia. Vanhemmat lukijat kuitenkin varmasti muistavat, että viime vuosikymmeniin asti Searsin postimyyntiluettelot sisälsivät räjäytyskuvia ja toimintakaavioita kaikista kotitalouskoneista ja monista muista mekaanisista laitteista. Pidettiin yksinkertaisesti itsestään selvänä, että kuluttaja tarvitsee tuollaista tietoa.

Työkalujen käytön väheneminen kertoo, miten suhteemme tavaroihin on muuttunut: meistä on tullut passiivisempia ja riippuvaisempia. On yhä vähemmän tilaisuuksia harjoittaa sisukkuutta, jota tarvitaan, kun asiat otetaan omiin käsiin joko valmistamis- tai korjaamisaikeissa. Nykyään tavalliset ihmiset ostavat sen, minkä he aiemmin valmistivat, ja korvaavat uudella tai palkkaavat ammattilaisen korjaamaan sen, minkä he ennen korjasivat itse. Eivätkä edes ammattilaiset useinkaan enää korjaa laitteita, vaan koko järjestelmä vaihdetaan uuteen siksi, että jokin vähäpätöinen osa on lakannut toimimasta.

Tahdon tässä kirjassa puolustaa ajatonta mutta nykyään ahtaalle ajettua ihannetta: käsillä tekemisen taitoja ja niiden edellyttämää suhdetta rakennettuun aineelliseen maailmaan. Ainakaan useimpia nykyihmisiä ei enää sen enempää työntekijöinä kuin kuluttajinakaan rohkaista käyttämään näitä taitoja. Ja jos tuollaisten taitojen kehittämistä suosittelee, on vaarassa kohdata väheksyntää niiltä, jotka mielestään ajattelevat kaikkein järkipäisimmän. Järkevästi ajatteleva taloustieteilijä osoittaa liialliset ”vaihtoehtoiskustannukset” eli käytetyn ajan hinnan, joka koituu valmistettaessa tarviketta, jonka voisi myös ostaa; järkevän kasvatustieteilijän mukaan on vastuutonta kouluttaa nuoria käsityöammatteihin, koska hän pitää niitä jostain syystä menneen maailman työnä. Kannattaa silti

pysähtyä hetkeksi pohtimaan, kuinka järkipäisiä nuo näkemykset sittenkään ovat: eivätkö ne päinvastoin nouse kummallisesta toiveajattelusta, joka itsepäisesti ohjaa nuoria kohti kaikkein aavemaisimpia töitä?

Vuoden 1985 tienoilla kasvatusalan aikakausjulkaisuissa alkoi ilmestyä artikkeleita otsikoilla ”Nopeasti kiitävä teknologiavallankumous” tai ”Lasten kouluttaminen huipputekniikkaa ja globaalia tulevaisuutta varten”. Amerikkalaisessa futurismissa, villeissä tulevaisuuskuvitelmissa ei tietenkään ole mitään uutta. Uutta on kuitenkin futurismin naittaminen ”virtualismin” kanssa. Tällä tarkoitan kuvitelmaa tulevaisuudesta, jossa on jollain ilveellä vapauduttu aineellisesta todellisuudesta ja jossa liidellään vapaasti puhtaassa tietotaloudessa. Tämä kuvitelma on uusi – tai ehkei sittenkään aivan uusi: jo viidenkymmenen vuoden ajan on vakuutettu, että kuljemme kohti ”jälkitekollista yhteiskuntaa”. Tehdastuotannon työpaikat ovatkin paenneet maasta huolestuttavassa määrin, mutta käytännön ammatinharjoittajille ei ole käynyt samoin. Jos tarvitaan terassin rakentajaa tai auton korjaajaa, kiinalaisista ei ole apua, koska he ovat Kiinassa. Sekä rakennuksilla että autokorjaamoissa on jatkuva pula työvoimasta. Tästä huolimatta asiantuntijoiden luokka on jo kauan niputtanut käytännöllisen ammattityön yhteen tehdastyön kanssa kuvitellen ne yhtenäiseksi duunariudeksi ja jättäen molemmille hyvästejä. Yksimielisyys on tosin alkanut rakoilla; vuonna 2006 *Wall Street Journal*issa pohdittiin, onko ”ammattitaitoisesta käytännön [käsi]työstä tulossa yksi harvoista varmoista reiteistä hyvään toimeentuloon”.

Kirjani ei kuitenkaan käsittele taloustiedettä vaan ennen kaikkea valmistamisen ja korjaamisen *kokemuksia*. Aion myös pohtia, mitä menetetään, kun tällaiset kokemukset kaotavat yhteisestä elämästämme. Miten se vaikuttaa ihmisen

mahdollisuuksiin toteuttaa itseään täysipainoisesti? Täyttääkö työkalujen käyttö jonkin ihmisluonnon pysyvän tarpeen? Haluan palauttaa arvon kädentaidoille ja käsin tehtävälle työlle. Pyrkimykseni on ristiriidassa työtä ja kulutusta nykyään hallitsevien käsitysten kanssa, joten kirjani on osittain myös puheenvuoro kulttuurikiistassa. Pysin selvittämään, millaiset ennako-oletukset tuudittavat meidät pitämään väistämättömänä tai jopa toivottavana vieraantumistamme käytännöllisestä työstä. Samalla aion kyseenalaistaa nuo oletukset.

Viittaaan kirjassa omaan työkokemukseeni ja erityisesti nykyisiin kokemuksiini moottoripyörien korjaajana. Kun saan nähdä moottoripyörän lähtevän työpajaltani oman moottorinsa voimin monta päivää sen jälkeen, kun se oli tuotu paikalle auton lavalla, minua ei yhtäkkiä väsytä lainkaan, vaikka olen seissyt koko päivän sementtilattialla. Olen havaitsevinaani, miten kypärän visiirin takana virnistää heppu, joka ei ole hetkeen päässyt ajamaan pyörällään. Heilautan kättäni hänelle. Tiedän, ettei hän voi heilauttaa takaisin, sillä hänen toinen kätensä on kaasulla ja toinen kytkimellä. Mutta kuulen hänen tervehdyksensä nautinnollisesti revitellyn kaasutuksen juurevassa saundissa: *braaAAAAP! braaAAAAP!* Ääni miellyttää minua, kuten tiedän sen miellyttävän ajajaa. Se on sanaton repliikki, joka ilmaistaan yhdellä mekaanisella äänellä, ja sen ydin on ”Jees!”

Rahatukku taskussani tuntuu erilaiselta kuin edellisen työni palkkakuitit. Väiteltyäni poliittisen filosofian tohtoriksi Chicagon yliopistosta otin vastaan työn washingtonilaisen ”ajatushautomon” toiminnanjohtajana. Olin jatkuvasti väsynyt enkä suoraan sanoen tajunnut, miksi minulle ylipäätään maksettiin mitään – mitä kouraantuntuvia hyödykkeitä tai palveluja muka tuotin kenellekään? Tämä hyödyttömyyden

kokemus oli lannistava. Palkka oli hyvä, mutta se tuntui todellakin *hyvitykseltä*, ja viiden kuukauden jälkeen sanouduin irti perustaakseni moottoripyöräkorjaamon. Ehkä en tosiaan vain sovi toimistotyöhön. En kuitenkaan usko, että minussa on tässä suhteessa mitään epätavallista. En kerro tarinaani siksi, että pitäisin sitä erityislaatuisena, vaan koska uskon sen olevan päinvastoin melko tavallinen. Tahdon ottaa vakavasti monien muiden kanssa jakamani aavistukset, joita ei ole juurikaan julkisuudessa kuunneltu. Tässä kirjassani koetan tehdä selkoa vahvasta toimintakyvyn ja osaamisen kokemuksesta, jota olen aina tuntenut käytännön töissä – toisin kuin niissä töissä, joita virallisesti kutsutaan ”tietotyöksi”. Ehkä yllättävintä on, että pidän käytännön työtä näistä monesti myös *älyllisesti* kiinnostavampana. Kirjani on yritys ymmärtää, mistä tuntemukseni johtuvat.

Otan esimerkkinä enimmäkseen rakentamisen ja koneiden korjaamisen ammateista, koska tunnen ne itse parhaiten (työskentelin ennen sähköasentajana). Uskon silti, että väitteeni valaisevat myös muunlaista työtä. Suurin osa kirjassa esiintyvistä hahmoista sattuu olemaan miehiä, mutta epäilemättä naiset yhtä lailla tunnistavat käsillä tehtävän hyödyllisen työn viehätöksen.

Sanon vielä, mitä tämä kirja *ei* käsittele. Tahdon välttää ”käsityöläisyyteen” liitettyä mystiikkaa mutta tehdä silti oikeutta työstä saatavalle hyvin syvälle tyydytykselle. En aio puhua japanilaisista miekankantajista tai muusta vastaavasta, ja enimmäkseen käytän mieluummin termiä ”käytännön ammattityö” kuin ”käsityöläisyys” korostaakseni aiheeni arkuutta (vaikken noudatakaan tätä erottelua tiukasti). Kehen tahansa oikeaan käsityöläiseen verrattuna omat taitoni ovat surkeat, joten minulla ei ole mitään perustetta puhua korkeammasta henkisyydestä, joka olisi määrä saavuttaa

4 MOOTTORIHULLUN KASVATUS

Hyvältä timantinhiojalta vaaditaan toisenlaista luonteenlaatua kuin hyvältä koirankouluttajalta. Edellinen on varovainen, jälkimmäinen voimakastahtoinen. Erilaiset työt vetävät puoleensa erilaisia ihmistyyppejä, ja ihminen on onnekas, jos löytää itselleen sopivan työn. Koulutuspolitiikassa puhutaan paljon ”erilaisuudesta”, mutta keskustelussa ei ole juurikaan tilaa sille moninaisuudelle, johon viittaamme puhuessamme tietyn ihmisen ominaisuudesta: taipumusten monimuotoisuudelle. Yhtäältä koulutuspolitiikan kiinnostus kohdistuu demografisiin muuttujiin eli siihen, mitä väestöryhmää oppilaat edustavat, ja toisaalta siihen, miten luokitella oppilaiden kognitiivinen taso. Molemmat jakavat ihmisten ominaisuudet muutamiin suppeisiin kategorioihin, jotta ne voitaisiin helposti esittää väestötietoina tai testituloksina. Yksinkertaisuus palvelee monien instituutioiden tarkoituseriä. Sovittautuessaan niihin ihminen näkee itsensä käytettyjen mittarien valossa ja unohtaa, että instituutioiden tarkoituserät eivät ole hänen omiaan. Jos jonkin arvossapidetyn oppilaitoksen portinvartija on avannut meille oven, on suorastaan mahdollista *jättää kulkematta* siitä. Nuoren ihmisen kartoittaessa erilaisia mahdollisuuksia elannon ansaitsemiseen ja niiden

kun taas jälkimmäiset yhdistettiin mekaaniseen työhön. Päädyin töihin ajatushautomoon, koska minulla oli arvostettu koulutus ”vapaissa humanistisissa tieteissä”, mutta itse työ ei vaikuttanut vähääkään vapaalta tai humanistiselta: tehtävänä oli keksiä parhaat argumentit, joita rahalla saa. Se ei ollut sopivaa vapaalle miehelle, ja käyttämäni solmio alkoi tuntua orjan merkiltä. Kun istuin toimistossani K Streetin⁸⁷ varrella, Fredin elämä itsenäisenä ammatinharjoittajana tarjosi minulle humanistisen vapauden kuvan, joka nousi mieleeni aina uudelleen.

SHOCKOE MOTO

Työskenneltyäni ajatushautomossa viisi kuukautta olin säästänyt tarpeeksi rahaa muutamaa tarvitsemaani työkalua varten, joten otin loparit. Aioin perustaa moottoripyöräkorjaamon. Suunnittelin aloittavani pienessä mittakaavassa ja työskenteleväni autotallissani. Pian kuitenkin tapasin Tommy'n, jolla oli tähtäimessään halpa vuokratila eräästä varastorakennuksesta. Vuokrasimme sen yhdessä; osuuteni vuokras-
ta oli sata dollaria kuussa.

Ensimmäiset kolme vuotta korjaamoni toimi tiilirakenteisessa varastossa Richmondin keskustassa, Shockoe Bottomin rapistuvassa kaupunginosassa lähellä rautatieasemaa. Yritys kasvoi vähitellen tuossa vuotavassa vakuutuskelvottomassa rakennuksessa paikalla, johon suunniteltiin baseball-stadionia. Tulevaisuudennäkymät olivat alati epävarmat. Eräänä päivänä katsoin bensiniisäiliöitä, osienpuhdistuslaitteessa kiertävää liuotinta ja ennen kaikkea tilapäisesti kokoon kyhättyjä sähkökytkentöjä ja totesin, että on aika muuttaa. Rakennus onkin sittemmin palanut maan tasalle. Haluan kuitenkin kertoa sattumuksesta, johon liittyi Honda Magna. Ja

7 AJATTELU TEKEMISENÄ

Juuri käsiensä vuoksi ihminen on eläimistä älykkäin.¹³¹

Anaksagoras

Lähin kanssakäymisen tapa ei ole, kuten olemme osoittaneet, pelkkä käsittävä tietäminen, vaan toimelias, käyttävä huolehtiminen, jolla on oma 'tietämisen tapansa'.¹³²

Martin Heidegger

Kokeneet palomiehet tietävät, milloin paeta palavasta rakennuksesta; ei ole harvinaista, että he poistuvat vain hetkiä ennen kuin talo romahtaa. Kun heiltä kysytään, miten he tietävät täsmälleen oikean hetken poistua, he vetoavat ”kuudennen aistin” kaltaisiin selityksiin. Palomiesten intuitio tuntuu meistä muista ja jopa heistä itsestään siis jotenkin yliluonnolliselta. Tämä osoittaa hyvin, että ymmärryksemme ajattelun ja maailman suhteesta on ilmeisen puutteellinen.

Nykyinen koulutusjärjestelmä perustuu tiettyyn näkemykseen siitä, millainen tieto on tärkeää: ”tietää, että” on arvokkaampaa kuin ”tietää, miten”. Tämä vastaa karkeasti erotelua yleispätevän tiedon ja yksilön kokemuksesta syntyvän

tiedon välillä. Jos tiedetään, *että* jokin on tosiseikka, tämä väitelause voidaan esittää mistä tahansa asemasta käsin. Tuollainen tieto pyrkii olemaan näkökulmasta riippumaton ja tavoittamaan asioiden todellisen luonteen juuri siksi, ettei ole näkijän olosuhteiden määrittämä. Yleispätevä tieto voidaan välittää puheessa tai tekstissä sen menettämättä mitään merkityksestään, eikä sen tulkitseminen edellytä minkäänlaista kokemusta asiasta. Yleispätevään, kielellisesti esitettävään tietoon perustuvat ammatit ovat arvostetuimpia, mutta niissä myös kohdataan kilpailu globaalissa taloudessa kirjallisen sivistyksen levitessä maailmassa yhä laajemmalle. Käytännöllinen osaaminen on sen sijaan aina sidoksissa yksilön kokemukseen. Sitä ei voi ladata verkosta, sen voi vain elää.

Parodioidakseen teoreettisen tiedon teennäisyyttä antiikin komediakirjailija Aristofanes keksi uuden sanan *frontisterion*. Sen kirjaimellinen käännös on ”ajatushautomo”. Näytelmässään *Pilvet* hän esittää hajamielisen Sokrateen riippumassa nostolaitteesta pajukorissa taivasta tuijottaen. Eräs anoja on tullut paikalle toivoen pääsevänsä Sokrateen ajatushautoomoon. Hän huhuilee Sokrateelle alhaalta. Sokrates kurkistaa korinsa reunan yli ja vastaa.

SOKR. Miksi, ihmislapsi, huudat mua?

STR. Sanohan ensin, mitä siellä puuhaillet!

SOKR. Mä leijun ilmass’, aurinkoa aprikoin.

[...]

STR. Sä jumalia halveksit kun heilut noin. Maass’ apriko!

SOKR. Mä yläilmain ilmiöt vain ymmärrän, jos itse asun ilmassa, ja tuulenhengen aina annan lehyttää mun henkeäni, jok’ on samaa ainetta. Ei maasta käsin tutkia voi korkeaa. Kas kaikki huu-
rut aivotyöstä syntyneet veis puolehensa maa. Se vetää kosteaa kuin vesikrassi, näätkös.¹³³

Vain hyvin rajallinen näkemys tiedosta olettaa, että sitä voi saada ilmassa korissa roikkuen. Tuollaisessa näkemyksessä tietäminen erotetaan tekemisestä ja opiskelijoita kohdellaan kuin ruumiittomia aivoja purkeissa, jotta heistä tulisi parempia korifilosofoja. Nämä pilkalliset kuvaelmat ovat toki vain kärjistyksiä suurimmassa arvossa pidetystä tietokäsityksestä.

Yleispätevän tiedon olettaminen ainoaksi tiedoksi johtaa ruumiillisuuden ja inhimillisten tarkoituserien jättämiseen kokonaan huomiotta, vaikka nekin ovat todellisten, aina joissakin *olosuhteissa* elävien ajattelijoiden ominaisuuksia. Ruumiillinen olento on aina paikallinen ja maailmallinen, millä puolestaan on seurauksia sille, miten opimme tuntemaan maailmamme. Palomiehen erikoistunutta tietoa voidaan pitää arkisten ajattelukykyjen kehittyneenä versiona. Emme yleensä kohtaa asioita etäänntyneellä ja välinpitämättömällä asenteella. Näin on yksinkertaisesti siksi, ettemme edes kiinnitä rajallista huomiotamme asioihin, joilla ei ole mitään väliä meille. (Viitataan laajassa mielessä siihen, että ”jollakin on väliä”. Jos istuu terassilla ja ohi kävelee viehättävä tuntematon ihminen, hän voi vallata katsojan huomiokyvyn täysin. Halun kohteena hänellä on väliä mahdollisten toimintajatkumoiden avaajana, vaikka näitä seurattaisiinkin vain mielikuvituksessa.)

Tuntemme parhaiten asiat, joiden kanssa painimme jossain toistuvassa käytännössä. Kuten Heidegger huomautti, vasaraa ei opita tuntemaan *tuijottamalla* sitä vaan tarttumalla siihen ja käyttämällä sitä. Hän piti tätä syvälleikäyväna huomiona siitä, miten ylipäättään ymmärrämme maailman. Heideggerin mukaan pyrkimys tuntea asiat ”sellaisina kuin ne ovat itsessään” on harhaanjohtava. Se on juuttunut subjektin ja objektin kah-tiajakoon, joka ei todellisuudessa vastaa kokemustamme. Maailma ei tosiasiaassa ”näyttäydy” meille pelkkinä objekteina

LOPPUHUOMAUTUKSIA YHTEISHENGESTÄ JA OMAEHTOISUUDESTA

Tämä kirja on tulosta yrityksestäni saada kriittinen ote omasta työhistoriastani. Olen toisin sanoen yrittänyt ymmärtää inhimillisiä mahdollisuuksia, joita työni on sisältänyt hyvältä tuntuessaan, ja toisaalta tunnistaa huonoilta tuntuineista töistä piirteitä, jotka systemaattisesti ehkäisivät tai vahingoittivat samoja inhimillisiä mahdollisuuksia. Näitä asioita selvitellessä on tarjoutunut tilaisuuksia ajatella järjellisyuden luonnetta, inhimillisen toimintakyvyn ehtoja, havaitsemisen moraalista ulottuvuutta ja yhteisöllisyyden vaikeasti tavoitettavaa ihannetta.

Rajoittuvatko väitteeni työn merkityksellisyydestä vain käytännöllisiin ammatteihin? Kuten kahdeksannessa luvussa kerroin, 1900-luvun alussa eläneen pankkiiri Thomas Lamontin mukaan hänen työnsä perustui suoriin havaintoihin, ”laajaan näkemykseen” yhteisöstä sekä siitä seuranneisiin arvioihin hyvistä ja kehoista luonteista. Se siis perustui arvioivaan tarkkaavuuteen, joka voi liittää yksilön työhönsä kokonaisena ihmisolentona. Pankkialan myöhempi historia kuitenkin osoittaa, että rappeutuminen uhkaa jokaista työtä, joka voidaan siirtää isompaan mittakaavaan, tehdä epähenkilö-

VIITTEET

1. Doug Stowen *Wisdom of the Hands* -blogin osoite: <http://wisdom-ofhands.blogspot.com/>.
2. Lukijan on syytä muistaa joitain yhdysvaltalaisen koulutusjärjestelmän erityispiirteitä. Esimerkiksi high school, joka usein suomenetaan lukioksi, poikkeaa monin tavoin suomalaisen järjestelmän lukiosta. Suuri enemmistö (lähes 85%) nuorista käy high schoolin Yhdysvalloissa, joten sillä on suurempi merkitys ikäluokan yhteisenä pohjakoulutuksena kuin Suomessa. Vasta high schoolin jälkeen jakaannutaan ammatti- tai korkeakouluopintoihin. Näin ollen Crawford viittaa näissä ja muissa vastaavissa jaksoissa selvästi suurempaan osaan nuorten ikäluokasta kuin suomennoksen ”lukio” suoraan antaa ymmärtää. Suomennoksessa on toisinaan jätetty sanaksi high school tai käytetty termejä pohjakoulutus tai perus- ja yleissivistävä koulutus tämän ongelman kiertämiseksi. Toisekseen myös lukion jälkeinen koulutusjärjestelmä eroaa Yhdysvalloissa omastamme mm. siten, että korkeakoulutukseen jatkettaessa edetään ensin alempia tutkintoja myöntäviin college-koulutusohjelmiin, jotka ovat kolme- tai nelivuotisia ja jotka vastaavat lähinnä suomalaista kandiditutkintoa. Collegen jälkeen voi hakeutua pari vuotta kestäviin maisteriopintoihin yliopistoon (*university*), joko samassa oppilaitoksessa tai toisessa yliopistossa. Tämän vuoksi suomennoksessa käytetään yleensä termejä korkeakoulutus tai akateeminen koulutus Crawfordin viitatessa sekä college-tasoisiin opintoihin että yliopistojen maisteriopintoihin. Suom. huom.
3. Associated Pressin uutinen *CNN.com*issa 2.10.2006 otsikolla ”Rebuilding Shop Classes in U.S. High Schools”.

niin & näin -kirjoissa ilmestynyt

1. MIKKO LAHTINEN (toim.), *Henkinen itsenäisyys*
2. MARTIN HEIDEGGER, *Silleen jättäminen*
3. RALPH WALDO EMERSON, *Luonto*
4. PEKKA PASSINMÄKI, *Kaupunki ja ihmisen kodittomuus – Filosofinen analyysi rakentamisesta ja arkkitehtuurista*
5. QUENTIN SKINNER, *Kolmas vapauden käsite*
6. PERTTI AHONEN, *Vireällä mielellä – Ymmärtämisen ja eettisyyden mielialat*
7. JULIEN OFFRAY DE LA METTRIE, *Ihmiskone*
8. T. P. USCHANOV, *Wittgenstein in Finland – A Bibliography 1928–2002*
9. MIKA HANNULA, JUHA SUORANTA & TERE VADÉN, *Otsikko uusiksi – Taiteellisen tutkimuksen suuntaviivat*
10. TOMMI WALLENIUS, *Filosofian toinen – Levinas ja juutalaisuus*
11. DANIEL JUSLENIUS, *Suomen onnettomuus – De Miseriis Fennorum*
12. MICHEL ONFRAY, *Kapinallisen politiikka – Tutkielma vastarinnasta ja taipumattomuudesta*
13. J. J. F. PERANDER, *Yhteiskunta uutena aikana & muita kirjoituksia*
14. JUSSI BACKMAN, *Omaisuus ja elämä – Heidegger ja Aristoteles kreikkalaisen ontologian rajalla*
15. NICCOLÒ MACHIAVELLI, *Castruccio Castracanim elämä*
16. JUKKA PAASTELA (toim.), *Terrorismi – Ilmiön tausta ja aikalaisanalyysyjä*
17. LAURI MEHTONEN, *Moderniteetin jäljillä – Tekstejä aistisuudesta, tiedosta ja sivistyksestä*
18. ARTHUR SCHOPENHAUER, *Taito olla ja pysyä oikeassa – Eristinen dialektiikka*
19. JUHA DRUFVA, *Unohdettuja ajatuksia etsimässä*
20. JUHA VARTO & HAKIM ATTAR, *Syvä laulu*
21. JUSSI BACKMAN & MIIKA LUOTO (toim.), *Heidegger – Ajattelun aiheita*
22. KARI VÄYRYNEN, *Ympäristöfilosofian historia – määrittämyytistä Marxiin*
23. TERE VADÉN, *Karhun nimi – kuusi luentoa luonnosta*
24. GUY HAARSCHER, *Tunnustuksettomuus*
25. JOSÉ ORTEGA Y GASSET, *Ajatuksia tekniikasta*

26. TAPANI KILPELÄINEN (toim.), *Kääntökirja*
– *Kirjoituksia kääntämisen filosofiasta*
27. MARTIN HEIDEGGER, *Tekniikka ja käänne*
28. SIMONE WEIL, *Juurtuminen*
– *Alkusoitto ihmisvelvollisuuksien julistukselle*
29. MIKA HANNULA, *Suomalaisuudesta – Erään sukupolven tarina*
30. FRIEDRICH NIETZSCHE, *Tragedian synty*
31. EDMUND HUSSERL, *Geometrian alkuperä*
– *Johdanto Jacques Derrida*
32. WILLIAM JAMES, *Pragmatismi*
– *Uusi nimi eräille vanhoille ajattelutavoille*
33. TUUKKA TOMPERI & HANNU JUUSO (toim.), *Sokrates koulussa*
– *Itsenäisen ja yhteisöllisen ajattelun edistäminen opetuksessa*
34. JUHA VARTO, *Tanssi maailman kanssa – Yksittäisen ontologiaa*
35. GIORGIO COLLI, *Nietzschen jälkeen – miten tullaan filosofiksi*
36. FJODOR DOSTOJEVSKI, *Talvisia merkintöjä kesän vaikutelmista*
37. MIGUEL DE UNAMUNO, *Traaginen elämäntunto*
38. JOYCE CAROL OATES, *Nyrkkeilystä*
39. MARTIN HEIDEGGER, *Esitelmiä ja kirjoituksia osa II*
40. E. M. CIORAN, *Hajoamisen käsikirja*
41. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin matemaattiset seikkailut
42. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin seikkailut tieteen maailmassa
43. OSCAR BRENIFIER, *Keskusteleva opetus*
44. MAUGHN GREGORY, *Filosofiaa lapsille ja nuorille*
45. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Filosofoidaan matematiikasta ja luonnontieteistä
46. JOHN DEWEY, *Taide kokemuksena*
47. PIERRE HADOT, *Mitä on antiikin filosofia?*
48. MARTIN HEIDEGGER, *Mitä on metafysiikka?*
49. ANN MARGARET SHARP, *Nukkesairaala*
50. ANN MARGARET SHARP & LAURANCE JOSEPH SPLITTER,
Kuka minä olen? – Nukkesairaalan opettajanopas
51. SAMI PIHLSTRÖM, *Elämän ongelma – Filosofian eettinen ydin*

52. NORMAND BAILLARGEON, *Älyllisen itsepuolustuksen pikakurssi*
53. BEATE BØRRESEN, BO MALMHETER & TUUKKA TOMPERI, *Ajatellaan yhdessä – taitavan ajattelun työkirja*
54. ROGER-POL DROIT, *Filosofoidaan lasten kanssa*
55. LEENA KURKI & TUUKKA TOMPERI, *Väittely opetusmenetelmänä – Kriittisen ajattelun, argumentaation ja retoriikan taidot käytännössä*
56. LUDWIG WITTGENSTEIN, *Ajatusliikkeitä – Päiväkirjat 1930–1932 & 1936–1937*
57. SIMO KYLLÖNEN, JUHANA LEMETTI, NIKO NOPONEN & MARKKU OKSANEN (toim.), *Kiista yhteismaista – Garrett Hardin ja selviytymisen politiikka*
58. HERBERT MARCUSE, *Taiteen ikuisuus*
59. HEINRICH HEINE, *Romantiikan koulu*
60. MATTHEW B CRAWFORD, *Elämän korjaajat – Kädentaitojen ja käytännöllisen ammattityön ylistys*
61. TAPANI KILPELÄINEN, *Isemurhan filosofia*

Tilaukset
www.netn.fi/kauppa
niin & näin
PL 730
33101 TAMPERE